

Zaans Historisch Museum

LAGEDIJK 80 1544 BJ ZAANDIJK TEL. 075-217626

OPEN: DI T/M VR 10-12 EN 14-16; ZO 14-16; MA EN ZA GESLOTEN

Alice van Diepen

Historica, met museologie als belangrijkste bijvak. Een voortreffelijke achtergrond voor haar functie van coördinator bij de Stichting Steun Musea Zaanstreek.

Alice van Diepen,
Museumcoördinator

Toen Alice van Diepen bij de Stichting in dienst trad, kreeg zij de opdracht mee te werken aan de planontwikkeling voor een nieuw Zaans Museum. Een opdracht waarover ze - toen ze met name het Historisch Museum en z'n bijzonder charmante behuizing en locatie wat beter leerde kennen - niet eens zo vreselijk enthousiast was. 'Je denkt dan: wat jammer om dat allemaal op te geven. Maar toen ik eenmaal echt aan het werk was en dus voortdurend tegen de grenzen van de mogelijkheden aanliep, kwam ik vrij snel tot de ontdekking dat het zo eigenlijk geen werken is. Er is net voldoende geld om de zaak min of meer in stand te houden, het aankoopbudget is zeer beperkt en de ruimte is - hoe prachtig ook - eigenlijk niet geschikt voor het houden van tentoonstellingen. Het is geen volwaardig museum, terwijl de collectie daar wel naar is.'

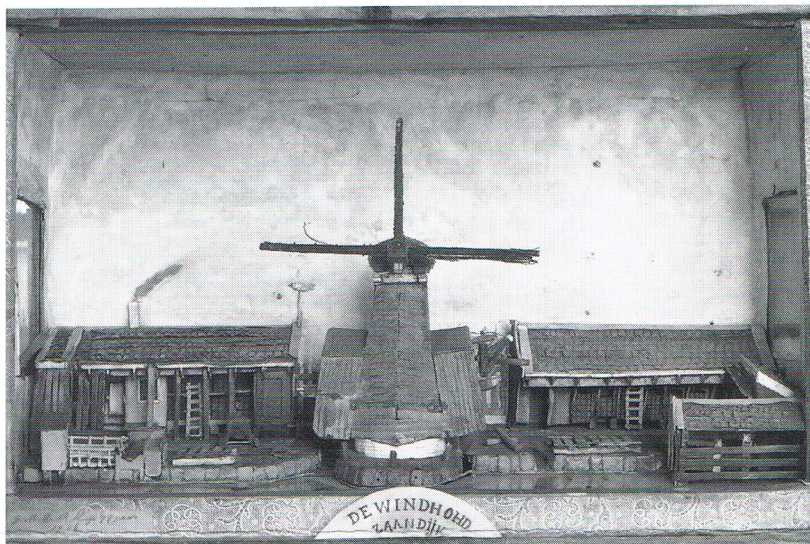
Alice van Diepen heeft kortom met veel enthousiasme meegewerkt aan het ontwikkelen van een toekomstvisie en beleidsplannen voor het nieuwe museum. Een activiteit die eerst veel papier en daarna veel werk genereerde. 'Je moet zorgen dat de collectie goed terecht komt en die zorg strekt zich uit tot ná de overdracht. Ik moet dus om te beginnen vaststellen wat we precies gaan overdragen en in welke staat ieder stuk verkeert. Dat betekent dat alles door je handen gaat, dat alles wordt bekeken en omschreven en vervolgens door een banenpooler in de computer wordt geregistreerd. 'Enig werk. Het aardige ervan is, dat je anders naar de collectie gaat kijken. Dat komt misschien ook omdat je in gedachten al een beetje aan het inrichten bent...' ■

Nieuwe aanwinst

Papieren maquette van houtzaagmolen de Windhond, niet antiek maar wel verschrikkelijk leuk. De maquette, geschonken door de heer Jaap Kuijt te Heiloo, werd in 1926 gemaakt door G.M.D.D. Sluis, 97 jaar oud.

De Windhond verkeert in deerniswekkende staat, is er iemand die hem kan restaureren? Paltrok molen de Windhond stond aan het Hazepad in Zaandijk, waar later de stoomhoutzagerij Vis gevestigd was en nog later houthandel Donker. ■

Nieuwe aanwinst,
molen de Windhond

Agenda

Nog tot en met 29 januari 1995:
500 JAAR GLAS,
ambachtelijk vervaardigde flessen

Zondagmiddag 22 januari,
14.00 uur in het

Gemeentearchief,
Hoogstraat 32,
Koog aan de Zaan:

Lezing door Cees Marttin over
500 JAAR GLAS.

De lezing wordt besloten met twee korte videofilmmpjes.

Na afloop is er gelegenheid de tentoonstelling in het ZHM te bekijken. ■

Eerste hulp voor schilderijen

Sinds begin december zijn in het schilderijendepot van het museum regelmatig twee heren aan het werk.

Het zijn de restaurateur en de behoudsmedewerker van het Provinciaal Restauratie-atelier, Nico Boeijink en Rob Boekel.

Met geld van het Deltaplan voor het Cultuurbehoud en subsidie van de provincie is in 1994 het provinciaal project "Preservering Schilderijen" van start gegaan.

Het Zaans Historisch Museum doet mee met ruim 200 schilderijen. Van elk schilderij wordt de materiële toestand bekeken en vastgelegd op een conditiekaart. Aan de hand van de gegevens voert de behoudsmedewerker een preserverende behandeling

uit, zoals bijvoorbeeld het opnieuw inlijsten, stof, vuil en schimmel verwijderen of een achterkantbescherming aanbrengen.

Eerste hulp is met dit project geboden, voor het echte restauratiewerk zullen meer financiële middelen noodzakelijk zijn. ■

500 Jaar glas Ambachtelijk vervaardigde flessen

Om de feestvreugde van de viering van het 500-jarig bestaan van Zaanwijk nog even vast te houden, is in het Zaans Historisch Museum tot en met 29 januari 1995 de kleine, maar feestelijke tentoonstelling '500 JAAR GLAS' te zien.

In de Zaanstreek zelf is geen glasindustrie van enige betekenis geweest, maar natuurlijk werd en wordt er wel glas gebruikt.

De fles is een veel gebruikt verpakkingsmiddel. We komen haar tegen in het huishouden, in de industrie, in de apotheek en op kantoor. De tentoongestelde flessen zijn hier voorbeelden van. Zij geven echter niet alleen een indruk van de vele gebruiksdoeleinden; zij tonen ook dat een gewoon gebruiksvoorwerp bij nadere beschouwing heel mooi kan zijn.

Op de tentoonstelling wordt enige aandacht besteed aan de fabricage van flessen, maar de aandacht gaat vooral uit naar de verschillende vormen die de flessen hebben; vormen die in nauw verband staan met de inhoud. Getoond worden onder meer drankflessen, apothekersflessen, inktflessen, figuratieve flessen en

designflessen. Pronkstuk in deze laatste categorie is een fles ontworpen door Jac. Jongert met bijbehorende ontwerptekening.

De getoonde voorwerpen zijn afkomstig uit de collectie van de gepassioneerde verzamelaar Cees Martin. Deze collectie bestaat uit ambachtelijk gemaakte flessen in vele soorten, maten en kleuren. Zijn interesse voor de fles is al vroeg gewekt: Op zeventienjarige leeftijd tijdens een stage voor zijn studie levensmiddelentechnologie bij een kaasfabriek viel zijn oog op de daar voor het stremsel

gebruikte diep groen-zwarte flessen. Hij werd geboeid door glas. Het feit dat uit de combinatie van vuur en zand een zo breekbaar, maar toch sterk materiaal ontstaat, vervaardigd door glasblazers onder vaak erbarmelijke werkomstandigheden, fascineerde hem.

Circa tien jaar geleden is hij bewust begonnen met verzamelen. Hierbij beperkte hij zich niet tot een bepaald soort fles, hij werd juist geboeid door de diversiteit aan vormen en kleuren. Een diversiteit die ook op de tentoonstelling goed tot uiting komt.

De toeschrijving en datering van een fles het glas kunnen soms afgeleid worden van een glaszegel, een cachet, op de fles. Op de schouder van sommige flessen is een glazen zegel aangebracht met de initialen van de maker en/of het wapenschild van de landeigenaar, de stad of het land waar de fles gemaakt is. Soms staat er ook een jaartal bij. Van een aantal van deze zegels is bekend waar ze vandaan komen en wanneer ze gebruikt werden. Ook hiervan zijn enkele voorbeelden op de tentoonstelling aanwezig.

Op 22 januari zal de heer Martin een lezing met dia's houden over de ambachtelijk vervaardigde fles. ■

Flessen van
Jac. Jongert